

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2015-12-22
meddelad i
Östersund

Mål nr M 1746-15

KLAGANDE

Lotstornet Åstön AB, 556505-9291
Gorkvägen 19
861 33 Timrå

MOTPART

1. Naturskyddsföreningen Timrå
c/o Bengt Göran Norlin
Radhusgatan 78
630 30 Sörberge

2. Timrå kommun
Miljö- och byggnadsnämnden
861 82 Timrå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen Västernorrlands beslut 2015-06-18 i ärende nr 505-1073-15, se
bilaga 1

SAKEN

Strandskyddsdispens för permanent camping på fastigheten Åkerö 3:19 i Timrå
kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 235828

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se www.ostersundstingsratt.domstol.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Lotstornet Åstön AB (bolaget) har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva Länsstyrelsen Västernorrlands (länsstyrelsen) beslut och fastställa Miljö- och byggnadsnämnden i Timrå kommuns (nämnden) beslut att bevilja strandskyddsdispens för permanent camping på fastigheten Åkerö 3:19 i Timrå kommun.

Naturskyddsföreningen Timrå (Naturskyddsföreningen) har motsatt sig ändring.

Nämnden har vidhållit sitt beslut.

UTVECKLING AV TALAN

Bolaget

Till stöd för sin talan har bolaget inkommit med en redogörelse om Åstöns historia, utveckling, satsningar, skötselplan för Åstöns naturreservat, lista över berörda arrendatorer m.m. samt anfört bl.a. följande.

Under ärendets handläggning har förekommit felaktiga uppgifter. Genom byn Skeppshamn går en väg (och ingen stig) som är en del av den befintliga grusplanen. Tillträde till den del av reservatet som går till Linberget/Bodviken finns på två ställen: dels en helt egen väg utanför byn Skeppshamn, dels genom campingen. Finns det någon som inte vill gå genom campingen finns det alltså fler alternativ.

Länsstyrelsen diskuterar huruvida allmänheten har tillträde till stranden eller inte och om campingens betydelse för detta. Då campingen och stranden avgränsas av den väg som går genom området har det ingen betydelse för allmänhetens tillträde; det är fritt och öppet. Under sommaren har dagligen ett stort antal bilar, emellanåt flera hundra, parkerat på grusplanen och det är bilarna som blir strandens närmaste ”grannar”. Ingen besökande har vid något tillfälle klagat på att stranden och klipporna inte är tillgängliga. Länsstyrelsen framför som skäl för att upphäva kommunens beslut, bl.a. att; en anläggning är förbjuden inte bara om den hindrar

allmänheten från att beträda ett område utan också om den avhåller allmänheten från att beträda ett sådant område. Boalget ställer sig frågande till på vilket sätt allmänheten avhålls från att beträda strandområdet i Skeppshamn på grund av campingen. Alla besökare som kommer till Skeppshamn, oavsett om man ska nyttja campingplatsen eller avser att ströva längs med stränderna, ankommer till Skeppshamn via samma tillfartsväg. Campinggästerna kör hela vägen fram till campingplatserna i grusplanens bakkant och övrig allmänhet parkerar sina fordon på grusplanens framkant närmast strandområdet.

Campingområdet är väl avgränsat från stranden och är inte på något sätt en anläggning som avskräcker eller avhåller någon från att besöka de natursköna stränderna. Skeppshamnsområdet är mycket populärt att besöka och den allmänna bilväg som finns dit ut möjliggör ett stort antal besökare och därmed en stor andel människor som önskar att campa. Campingverksamheten innebär att vildcamping med risk för nedskräpning och åverkan på natur förhindras. Speciellt under högsäsong tvingar bolaget hänvisa vildcampare i stort sett varje dag, vilka oftast placerat sig nära strandkanten med sina fordon. Campingområdet är placerat inom ett område där den tidigare militära verksamheten påtagligt förändrade utseendet på området till att bli ett plant kasernområde. Karaktären är detsamma än idag. Det innebär att delar av detta område lämpar sig bra för camping och inga eller ytterst få åtgärder behöver vidtas för att kunna ställa upp husvagn, husbil eller tält på aktuell yta. Att flytta campingplatsen till annat område helt utanför strandskyddat område skulle innebära att betydande ingrepp skulle behöva göras i värdefulla orörda skogsmiljöer.

Länsstyrelsen diskuterar kring frågan på vilket sätt området redan kan anses vara ianspråktaget. Här får man skilja på byn Skeppshamn och det egentliga naturreservatsområdet. Byn Skeppshamn är en begränsad del av reservatets yta men utgör den serviceplats som möjliggör för resten av området att leva. I tolkningar av lagtexten finns formulerat att även campingar kan anses göra så att ett område är ianspråktaget (strandskyddsdelegationen). Med utgångspunkt från följande punkter anser bolaget att området kan anses vara ianspråktaget:

- De aktiviteter som bedrivs inom området; Åstödagen, musikkvällar i kyrkan, gudstjänster, vigslar och barndop,
- De aktiviteter som bedrivs inom museet och skeppsstugan,
- Den parkering på grusplanen som av hävd under minst 25 år använts av allmänheten och f.d. kasernplan under åren 1940 - 1990,
- Den avloppsanläggning som finns under grusplanen, byggd av försvaret, och som har mycket lite att göra med ett naturreservat
- Det finns en hel by med olika servicefunktioner för att människor ska kunna vara både där och i resten av området.

Vidare har området brukats för boende och olika verksamheter sedan flera hundra år tillbaka.

Om länsstyrelsens beslut står fast kommer bommarna till byn Skeppshamn att hållas stängda, vilket innebär att allmänhetens tillträde till naturreservatet blir ytterst begränsad. Den enda parkering som finns utanför bommen vid den allmänna vägen rymmer ca 6 – 8 bilar och någon annan parkering finns inte på den fyra kilometer långa vägen till samhället. All den aktivitet som beskrivits ovan kommer att avstanna. Omsättningen för områdets företag kommer att minska och för bolaget innebär det att verksamheten kan komma att läggas ner. Följden kan bli en vildcamping med nedskräpning och sanitära olägenheter då all service för besökare saknas. Sammantaget skulle utveckling av landsbygden förhindras. Campingområdet behövs för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse, d.v.s. allmänhetens tillgång till naturreservatet.

Vidare avskiljs strandområdet och campingområdet av en väg. Endast en kort sträcka (ca 70 meter, med en bredd av 10 meter) av campinganläggningen ligger inom strandskyddsområdet. Till följd härav bör strandskyddsdispens beviljas, eller så får campinggränsen flyttas denna sträcka.

Då det i Timrå kommun pågår ett arbete med att förändra gränser för naturreservatet med mål att göra området till ett LIS-område bör detta tas med i domstolens

bedömning. Den remissrunda som avslutades den 30 juni 2015 kommer troligen att utmynna i ett beslut av kommunfullmäktige under hösten 2015. I förslaget är det campingplatsen som fungerar som nav för besökare. Gränserna för naturreservatet föreslås ändras så att området vid Skeppshamn inte ska ingå.

Kommunerna i Medelpad har gemensamt tagit fram ett projekt för att främja utveckling av besöksnäringen med koppling till vatten,(Destination Sundsvall 2016-2018). Hela projektet innebär en investeringskostnad på ca 45,4 miljoner kr. För Timrå kommun ingår bland annat Skeppshamn – Åkerövikens i projektet. Föreslagen investering är 3,5 miljoner kr. Intentionen är att främja besöksnäringen genom att ge förutsättningar för kommersiell service i området både för besökare som kommer med bil samt de som kommer med båt. Campingplatsen betjänar båda kategorierna besökare och är den enda serviceanläggning som finns inom området.

Naturskyddsföreningen

Nämndens beslut att bevilja strandskyddsdispens saknar stöd i miljöbalken. Varken bolaget eller nämnden har redovisat omständigheter i ärendet, som gör att något av de sex särskilda skäl som anges i miljöbalken för strandskyddsdispens, kan åberopas. Inte heller bolagets överklagan av länsstyrelsens beslut innehåller omständigheter som kan utgöra skäl att bevilja dispens från strandskyddet. Det bör noteras att något beslut om permanent camping på den aktuella fastigheten inte finns, vilket innebär att verksamheten idag bedrivs utan varken bygglov, dispens från strandskyddet och dispens från reservatsbestämmelserna.

Bolagets önskan att Skeppshamn, efter att reservatsgränsen ändrats, ska utpekats som ett så kallat LIS-område saknar verklighetsanknytning. Timrå kommun saknar LIS-områden på grund av att förslaget till översiktsplan är vilande i väntan på att järnvägens dragning genom Timrå kommun ska klarläggas. Skeppshamn är inte utpekats som LIS-område i det förslag till ny översiktsplan som föreligger. Bolagets önskan förutsätter alltså att kommunen ändrar sitt förslag till översiktsplan och att detta godkänns av kommunfullmäktige. Mot detta talar den av kommunstyrelsen fastslagna policyn för landsbygdsutveckling i strandnära områden (2013-05-13) i

väntan på att översiktsplanen ska fastställas, som föreskriver att tidigare skyddade områden inte ska ianspråkta för så kallade LIS-områden.

I sin överklagan gör bolaget en märklig uppdelning av Åstöns naturreservat i två delar, uppenbart i syfte att förringa värdet av markområdet där campingen planeras. Den andra delen benämns ”det egentliga reservatet” och uppges befinna sig bakom låsta bommar. Denna uppdelning saknar grund i reservatsbeslutet och skötselplanen för Åstöns naturreservat. Enligt skötselplanen ska hela reservatet befinna sig bakom låsta bommar, men detta har bolaget med kommunens goda minne struntat i med förödande konsekvenser för den huggormskoloni som finns i anslutning till grusplanen. Naturskyddsföreningen kan redovisa vittnesuppgifter om att minst 20 av de fridlysta huggormarna körts ihjäl av den otillåtna trafiken över grusplanen in till campingplatsen under sommaren 2014.

Bolaget har gjort gällande att marken behövs för att utvidga en pågående verksamhet. En verksamhet som delvis anlagts i strandskyddat område bör inte få dispens på grund av att man vill expandera denna ytterligare in i strandskyddat område. I vart fall finns det möjlighet att utvidga eller flytta verksamheten till andra platser som inte innebär skada för strandskyddets syften. Bolaget har inte närmare redogjort för varför detta skulle vara omöjligt på andra platser eller varför ”skog” som sådan inte kan tas i anspråk.

De av bolaget beskrivna konsekvenserna som skulle uppstå om mark- och miljödomstolen fastställer länsstyrelsens beslut att upphäva den av nämnden beviljade dispensen är betydligt överdrivna. Att friska människor som söker sig till reservatet inte skulle orka gå 300 meter till cafét och restaurangen anser Naturskyddsföreningen som uteslutet. Hur frågan ska lösas för rörelsehindrade borde kunna regleras i skötselplanen.

Området har inte tagits i anspråk. Den verksamhet som skett på plats har visserligen inverkat på strandskyddets syften, men enligt praxis ska inte den åverkan som verksamhet utan dispens haft räknas verksamhetsutövaren tillgodo (se till exempel

MÖD M 4534-10 och M 7010-10). I vart fall har marken alltjämt så höga värden att den inte kan räknas som i anspråkstagen av campingen. Strandskyddets värden har återinträtt efter den inverkan som den tidigare militära verksamheten inneburit. Friluftslivet hindras inte av att grus lagts ut, och djur- och växtlivet kan återinträda.

Klaganden menar att intrånget i strandskyddet rör mark som är avskild från strandzonen. Enligt Naturskyddsföreningen rör det sig inte om en väg som fungerar avskiljande på det sätt som lagstiftaren åsyftat, utan om en liten grusväg utan mittlinje. Bolaget har vidare hävdad att marken behöver tas i anspråk eftersom campinganläggningen för sin funktion behöver ligga vid vatten och behovet kan inte tillgodoses utanför området. Naturskyddsföreningen menar att en camping inte är en sådan verksamhet som behöver lokaliseras i omedelbar närhet till vattnet, så som t.ex. bryggor eller hamnar.

Bolaget har hävdad att campingen är ett ”angeläget allmänt intresse”, och att strandskyddsdispens därför ska beviljas. Naturskyddsföreningen menar att nivån för att en verksamhet ska kvalificera sig för denna undantagsregel handlar om betydligt högre värden för samhället. "För att det ska vara fråga om ett angeläget allmänt intresse bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället” (prop. 2008/09:119). De exempel som anges är bland annat infrastruktur, tillgänglighet för handikappade och naturskyddsåtgärder. Camping eller någon liknande verksamhet nämns inte. Det framgår dessutom av dispensbestämmelsen att denna regel bara kan beaktas om inte verksamheten kan ske på annan plats, vilket Naturskyddsföreningen anser att den kan.

Vad gäller bolagets anförande om LIS-område, finns det inte någon beslutad ändring av översiktsplanen, utan endast ett ytterst kontroversiellt förslag som mycket väl kan förkastas av kommunfullmäktige och säkerligen kommer att förkastas i länsstyrelsens granskningsyttrande. Åstön ligger inom ett område som enligt miljöbalken utpekats som en kuststräcka där särskild restriktivitet ska gälla vid utpekande av LIS-områden (7 kap. 18 e § punkt 3. d miljöbalken).

ÖVRIGT

Mark- och miljödomstolen har den 24 november 2015 hållit syn i målet.

DOMSKÄL**Gällande strandskyddsregler och översiktsplan**

Mark- och miljödomstolen konstaterar inledningsvis att strandskydd gäller på den aktuella platsen med 200 meter in på land från strandlinjen. Gällande kommunövergripande översiktsplan antogs 1990. Kommunfullmäktige i Timrå kommun antog den 29 april 2002 en fördjupad översiktsplan avseende Åstön. Någon ny gällande kommunövergripande översiktsplan med formellt utpekade s.k. LIS-områden finns således inte vid tidpunkten för detta avgörande. Av den fördjupade översiktsplanen, antagen 2002, framgår bl.a. följande:

Den 11 december 2000 beslutade Timrå kommunfullmäktige att bilda det kommunala naturreservatet Åstöns naturreservat. Området har länge varit attraktivt för friluftslivet och dess värde för biologisk mångfald har uppmärksammats under 1990-talet då flera inventeringar gjorts. Antalet besökare har ökat sedan militären avvecklat verksamheten och uppgår till ca 20 000 besökare årligen. Även båttrafiken har ökat och främst Åkeröviken med sin naturliga hamn är en välbesökt plats med minst 500 båtgäster varje år. Åstön är ett regionalt viktigt friluftsområde. (sidan 32)

Strandskydd på Åstön

På Åstön har strandskyddsområdet vid havet utvidgats till att omfatta 200 meter från havets strandlinje. Detta innebär att det på Åstön är förbjudet att uppföra nya byggnader mindre än 200 meter från havet och 100 meter från andra vattendrag och sjöar. (sidan 62)

Strandskyddets syften

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på

land och i vatten. Strandskyddet gäller i samma utsträckning även för stränder som utnyttjas i mycket liten omfattning för det rörliga friluftslivet. Avsikten är att skyddet av stränderna ska ses i ett långsiktigt perspektiv, vilket innebär att områden som för tillfället verkar vara av begränsat intresse kan bli betydelsefulla i framtiden.

Mark- och miljödomstolens bedömning

För att strandskyddsdispens ska kunna beviljas krävs bl.a. att något av de särskilda skäl som finns uppräknade under sex olika punkter i 7 kap. 18 c § miljöbalken, föreligger. Nämnden har beviljat strandskyddsdispens med hänvisning till punkt 1 i nyss nämnd paragraf och motiveringen att området redan tagits i anspråk (genom befintlig grusplan) på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften, vilket även bolaget gjort gällande.

Vid prövningen av ovan angivet stadgande krävs till en början att berört område lagligen tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Det kan exempelvis röra sig om tomtmark kring befintliga bostadshus. Uppförande av ytterligare bostadshus som inte utvidgar hemfridszonen för ett sådant befintligt bostadshus kan således vanligtvis godtas. En grusplan kan enligt mark- och miljödomstolens bedömning inte utgöra ett ianspråktagande av området på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Inte heller vad bolaget anfört om aktiviteter (inom området, museet och skeppsstugan), avloppsanläggning under grusplanen m.m., kan anses utgöra ett sådant ianspråktagande.

Bolaget har vidare gjort gällande att det mellan strandlinjen och det planerade Campingområdet finns en grusväg. I 7 kap. 18 c § punkt 2 miljöbalken anges som särskilt skäl för dispens att ett område är väl avskilt från strandlinjen genom järnväg eller annan bebyggelse, verksamhet eller exploatering. Avskiljande naturförhållanden såsom skog, branter, sänkor eller otillgänglig mark omfattas inte av bestämmelsen. En landsväg med hastighetsbegränsning om 70 km/h har inte ansetts vara tillräckligt avskiljande (se rättsfallet MÖD 2011:40). Med beaktande härav kan inte heller den nu aktuella grusvägen anses avskiljande i sådan

utsträckning att det utgör ett särskilt skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § punkt 2 miljöbalken.

Bolaget har anfört att campingområdet behövs för att tillgodose ett mycket angeläget intresse, d.v.s. allmänhetens tillgång till naturreservatet. Vidare har bolaget hävdade att den sökta lokaliseringen är lämplig, att allmänhetens tillträde till naturreservatet blir ytterst begränsad (då bommarna till byn Skeppshamn kommer att hållas stängda om länsstyrelsens beslut står fast), att omsättningen för områdets företag kommer att minska, att bolaget kan komma att lägga ned sin verksamhet, att utveckling av landsbygden skulle förhindras m.m. I 7 kap. 18 c § punkt 6 miljöbalken anges som särskilt skäl för dispens att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse. Av prop. 2008/09:119 s. 106 framgår att för att det ska vara fråga om ett angeläget allmänt intresse bör den planerade åtgärden långsiktigt ge fördelar för samhället. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning, efter syn på plats, menar mark- och miljödomstolen att en camping i det aktuella området inte är en förutsättning för allmänheten att få tillgång till det nu aktuella området. Mark- och miljödomstolen anser inte heller att en camping är ett sådant mycket angeläget intresse så att området behöver tas i anspråk för campingverksamhet.

Sammanfattningsvis delar mark- och miljödomstolen därför länsstyrelsens bedömning att särskilda skäl för att bevilja strandskyddsdispens inte kan anses föreligga. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 12 januari 2016. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Lars-Göran Benmarker

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Lars-Göran Benmarker och tekniska rådet Lars-Gunnar Sjölund. Föredragande har varit beredningsjuristen Ewa Holmberg.

KLAGANDE

Naturskyddsföreningen Timrå
c/o Bengt-Göran Norlin (DK)
Radhusgatan 78
630 30 Sörberge

MOTPARTER

Miljö- och byggnämnden i
Timrå kommun
timra.kommun@timra.se

Lotstornet Åstön AB (DK)
Gorkvägen 19
861 33 Timrå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Miljö- och byggnämnden i
Timrå kommuns beslut den 12
maj 2014, § 73

SAKEN

Strandskyddsdispens för
permanent camping på
fastigheten Åkerö 3:19.

BESLUT

Länsstyrelsen upphäver miljö- och byggnämndens beslut om strandskyddsdispens för permanent camping i Skeppshamn på fastigheten Åkerö 3:19.

ÄRENDET

Lotstornet Åstön AB (Lotstornet) har sedan 2006 mellan 1 maj- och 30 september på försök bedrivit campingverksamhet på fastigheten Åkerö 3:19. De har nu lämnat in en ansökan om att få bedriva verksamheten permanent. Campingområdet ligger inom strandskyddat område, samt inom Åstöns naturreservat. Dispens från reservatsföreskrifterna meddelades den 10 april 2014. I ärendet är endast fråga om dispens från strandskyddsbestämmelserna.

Nämnden

Miljö-och byggnämnden i Timrå kommun (nämnden) beslutade den 12 maj 2014, § 73, att bevilja strandskyddsdispens för permanent camping på fastigheten. Nämnden bedömde att området redan är ianspråktaget genom befintlig grusplan på platsen. Detta gör att området saknar betydelse för strandskyddens syften.

Lennart Olsson (C) reserverade sig mot beslutet och anförde i huvudsak följande. Genom att ge tillstånd till en permanent camping och ge dispens från strandskyddsbestämmelserna kommer den beslutade omarbetningen av skötselbestämmelserna och planerna för naturreservatet att väsentligen försvåras eller omöjliggöras.

Nämnden har i kompletterande yttrande anført följande. Området som campingen ligger inom är redan ianspråktaget. Hela området med campingplatsen och

grusplanen ut mot stranden är hårt exploaterat sedan länge då området användes som militärt övningsområde. De biologiska livsbetingelserna på platsen är så hårt påverkade att området utifrån flora- och faunaaspekten är ianspråktaget. Det är en stor grusplan som kalavverkats och schaktats för att användas som militärt övningsområde. Efter att militären lämnat området har denna yta använts i över 15 år som transportväg, vändplan och parkeringsplats för alla de verksamheter som pågår i Skeppshamn. Allmänhetens tillgång till friluftsliv är väl tilltagna i området. Stranden är avskuren av den stora grusplan som länge använts som parkeringsplats, transportväg och verksamhetsområde för besöksnäringen i Skeppshamn.

Föreningen

Naturskyddsföreningen (föreningen) genom Bengt-Göran Norlin överklagar beslutet och yrkar, såsom det får förstås, att beslutet ska upphävas. Till stöd för sin talan anför de i huvudsak följande. Campingverksamhet i den form som den bedrivs på Åstön hör inte hemma i ett naturreservat. Den aktuella campingen utgör ett störande inslag i den känsliga kulturhistoriska miljön i Skeppshamn och minskar intresset för reservatet. För att beviljas dispens från strandskyddet krävs att något av de sex uppräknade skälen i miljöbalken är uppfyllda. Trots detta kan en planerad verksamhet nekas om de negativa effekterna för allmänhet eller växter och djur bedöms bli för stora. Varken Lotstornet eller nämnden har redovisat omständigheter som gör att något av de dispensgrundande skälen kan åberopas. En utveckling av campingen kan ske utanför strandskyddat område. En försvårande omständighet är att kommunen har tillåtit att campingen utvecklas i en riktning som inte stämmer med arrendeaftalet. Uthyrning skulle endast få ske enstaka nätter eller veckovis. I verkligheten har det blivit en permanent bosättning på de så kallade säsongplatserna med bygge av trädäck, partytält, anlagda gräsmattor med mera. Föreningen har tagit emot flera klagomål från allmänheten gällande de "permanentboende" och övriga turister som hindrats från att vistas i området. Föreningen ställer sig också tvekande till den lösning på avloppsfrågan som förordats i bygglovsansökan. Åstön har inte heller utpekats av kommunen som ett "område för landsbygdsutveckling" vilket skulle ha gett vidgade möjligheter till dispens.

Föreningen har kompletterat sin överklagan med en skötselplan för Åstöns naturreservat, internrevisionsrapport angående skötseln av Timrå kommuns naturreservat, yttrande från Murberget Länsmuseum Västernorrland samt därvid anført följande. Nämndens åberopande av den tidigare militära verksamheten som skäl för att området skulle vara ianspråktaget är felaktigt. Områdets nuvarande status ska vara utgångspunkten för bedömningen. Den väg som går genom området och som nämnden hänvisar till är egentligen en stig som inte får trafikeras av andra fordon än de som behövs för skötseln av reservatet. Föreningen har under flera år kämpat för att skötselplanen ska följas men utan framgång. Provtagningar på vattnet för att kontrollera vattenkvalité har helt uteblivit. Trots bristande kunskap om vattenkvalitén är kommunen beredd att godkänna en mobil avloppsanläggning inom det strandskyddade området.

Lotstornet

Lotstornet yrkar att länsstyrelsen ska företa syn på platsen och har i yttrande anført i huvudsak följande. Den aktuella campingen ligger i bakkanten av en grusplan som lämnats av försvaret. Genom grusplanen går den väg som tydligt avskiljer campingen från allmänhetens tillträde till stranden. Vägen, som inte är någon stig, utgör en naturlig gräns för campingen. På så sätt är stranden ett eget, fritt område och campingen utgör därför ingen betydelse för allmänhetens tillträde av stranden. Vägen används bland annat för att kunna få tillträde till olika delar av naturreservatet. Under sommaren parkerar dagligen ett stort antal bilar på grusplanen och det är bilarna som kommer närmast stranden. Området har tagits i anspråk av en hel by med olika servicefunktioner för att människor ska kunna vara både där och i resten av området. Anläggningen kan inte ligga någon annanstans eftersom det utanför är berg, skog och en smal väg. Campingen ligger under endast

en kort sträcka, cirka 70 meter med en bredd av 10 meter, inom nuvarande strandskyddsområde. Med hänsyn härtill bör strandskyddsdispens kunna beviljas. Till yttrandet har fotografier, skisser och kartor bifogats.

Länsstyrelsen har företagit syn på platsen den 16 juni 2015.

SKÅLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Frågan om talerätt

Dispenser enligt miljöbalken får överklagas av en ideell förening som har till huvudsakligt ändamål att tillvarata naturskydds- eller miljöskyddsintressen, inte är vinstdrivande, har bedrivit sin verksamhet i Sverige i minst tre år och har minst 100 medlemmar (16 kap. 13 § miljöbalken).

Länsstyrelsen konstaterar att Naturskyddsföreningen Timrå är en sådan ideell organisation som har rätt att överklaga dispenser som meddelats med stöd av miljöbalken.

Fråga om arrendeavtal och avloppslösning

Föreningen har anfört att Lotstornet gjort avsteg från villkoren i sitt arrendeavtal. Detta är emellertid en civilrättslig fråga och faller därför utanför länsstyrelsens prövning.

Vidare har föreningen ställt sig tveksam till den avloppslösning som framgår av Lotstornets bygglovsansökan. Då det överklagade beslutet avser dispens från strandsskyddsbestämmelserna har länsstyrelsen dock inte möjlighet att pröva avloppsfrågan i detta ärende.

Fråga om strandskyddsdispens

Frågan i ärendet är om nämnden har haft fog för sitt beslut att bevilja strandskyddsdispens för anläggande av permanent camping på fastigheten Åkerö 3:19.

Strandskydd gäller vid havet och vid insjöar och vattendrag. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens tillgång till strandområdet och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (7 kap. 13 § miljöbalken).

Inom ett strandskyddsområde får bland annat inte nya byggnader uppföras, eller byggnaders användning ändras eller andra anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Inte heller får sådana åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter (7 kap. 15 § miljöbalken). Av förarbetena (prop. 1997/98:45 del II s. 86 f) framgår att exempel på anläggningar och anordningar som kan vara otillåtna är bland annat vägar, parkeringsplatser och campingplatser. Vidare framgår att en anläggning eller anordning är förbjuden inte bara om den hindrar allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha kunnat färdas fritt, utan redan om den avhåller allmänheten att beträda ett sådant område.

Av ansökan framgår att Lotstornet har för avsikt att permanent anlägga en campingplats. Länsstyrelsen konstaterar att även om inga ytterligare markåtgärder vidtas på den aktuella fastigheten är det ändå fråga om anläggande av en campingplats och som därmed omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken. Visserligen kan parkeringsplatser i sig nyttjas av allmänheten men parkerade motorfordon får ändå anses avhålla allmänheten från att röra sig fritt i området.

Därmed är frågan om dispens kan lämnas från strandskyddsbestämmelserna. Det är en mycket restriktiv syn på dispensmöjligheterna. Detta framgår bland annat av 7 kap. 26 § miljöbalkens om anger att dispens från strandskyddsbestämmelserna

bara får medges om det är förenligt med strandskyddets syften. Utgångspunkten för prövningen om dispens ska vara att strandskyddet normalt har företrädde framför andra allmänna eller enskilda intressen.

Av 7 kap 18 c § miljöbalken framgår att som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om dispens från strandskyddet får man beakta endast om det område som dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Uppräkning av dispensgrundande skäl i 7 kap. 18 c § miljöbalken är således uttömmande. Dispensskälen är inte heller självständiga på så sätt att det räcker med att området saknar särskilda värden för strandskyddets syften eller att området sällan eller aldrig besöks av allmänheten. Däremot kan vissa av dessa synpunkter spela in när man ska pröva om en dispens strider mot strandskyddets syften.

Fråga är då om det finns särskilda skäl för att bevilja dispens från förbudet för campingplatsen. En campingplats innebär en ökad mängd fordon i området och parkerade husbilar och/eller husvagnar kan i sig verka avhållande på allmänhetens tillträde till strandområdet. Nämnden har i sitt beslut angett att området redan är ianspråktaget på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften. Detta innebär att området sedan tidigare lagligen ska ha tagits i anspråk genom exempelvis en tomtplats med hemfridszon (se prop. 2008/09:119 sida 105). Att området tidigare har använts av militären och att det redan finns en grusplan på fastigheten innebär inte, enligt länsstyrelsens bedömning, att området är ianspråktaget på sådant sätt att det skulle sakna betydelse för strandskyddets syfte. Inte heller det faktum att campingverksamheten tidigare har bedrivits på försök på platsen medför att området kan anses ianspråktaget.

Vidare har Lotstornet anfört att den väg som går genom grusplanen utgör en gräns för campingen och som därmed är väl avskilt från området närmast strandlinjen. Mark- och miljööverdomstolen har i avgörande (MÖD 2011:40) ansett att en förhållandevis smal asfalterad övrig länsväg utan markerad mittlinje där viss vaksamhet krävs vid möte inte har en sådan väl avskiljande verkan som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 2 miljöbalken. Länsstyrelsen har hållit syn på platsen och kunde därvid konstatera att den aktuella vägen är en mindre grusväg och kan, enligt länsstyrelsens mening, inte anses vara av en sådan storlek att den väl avskiljer det tänkta området från stranden.

Slutligen konstaterar länsstyrelsen att inte heller något av de andra dispensgrundande skälen i 7 kap. 18 c § miljöbalken är tillämpliga.

En grundläggande princip i svensk rättspraxis är den så kallade proportionalitetsprincipen och finns även nedteknad i 7 kap. 25 § miljöbalken. Den innebär att en inskränkning från det allmännas sida av den enskildes rätt att använda sin egendom förutsätter att det föreligger en rimlig balans eller proportionalitet mellan vad det allmänna vinner och den enskilde förlorar på grund av inskränkningen. Emellertid framgår av avgörande från mark- och miljööverdomstolen (MÖD 2013:37) att proportionalitetsprincipen inte medför en

möjlighet att meddela strandskyddsdispens med beaktande av andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c-d §§ miljöbalken.

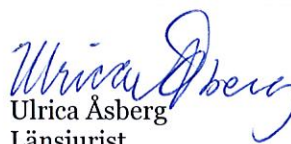
Sammanfattningsvis finner länsstyrelsen att det saknas särskilda skäl för att bevilja dispens från strandskyddet. Med bifall till överklagandet upphäver länsstyrelsen nämndens beslut om strandskyddsdispens för permanent camping i Skeppshamn på fastigheten Åkerö 3:19.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Östersund, se bilaga.

Therese Flodin
Länsjurist

Ulrica Åsberg
Länsjurist

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.